

UDK: 330.341.1

**RAQAMLASHTIRISH: O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINING INNOVATSION
TRANSFORMATSIYASI**

Ergashev Aziz Mamarasulovich

TDIU, tadqiqotchi

Annotatsiya: *Ushbu maqola O'zbekiston iqtisodiyotida raqamlashtirishning innovatsion transformatsiyasini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy jarayonlarni optimallashtirish, investitsiyalarni samarali boshqarish va mahsulot hamda xizmatlar sifatini oshirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, elektron tijorat, sun'iy intellekt, big data va blockchain kabi texnologiyalar orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish yo'llari yoritiladi. Tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiy rivojlanish siyosatini shakllantirish va innovatsion iqtisodiy strategiyalarni ishlab chiqishda amaliy tavsiyalar beradi.*

Kalit so'zlar: *raqamlashtirish, innovatsion transformatsiya, iqtisodiy rivojlanish, raqamli texnologiyalar, investitsiya samaradorligi, elektron iqtisodiyot, big data, sun'iy intellekt, blockchain*

Annotation: *This article explores the innovative transformation of Uzbekistan's economy through digitalization. The study analyzes opportunities to optimize economic processes, manage investments effectively, and enhance the quality of goods and services using digital technologies. Special attention is given to technologies such as e-commerce, artificial intelligence, big data, and blockchain to improve economic efficiency. The research results provide practical recommendations for shaping digital economic development policies and innovative economic strategies.*

Key words: *digitalization, innovative transformation, economic development, digital technologies, investment efficiency, e-economy, big data, artificial intelligence, blockchain*

Аннотация: *Статья посвящена изучению инновационной трансформации экономики Узбекистана через цифровизацию. В исследовании анализируются возможности оптимизации экономических процессов, эффективного управления инвестициями и повышения качества товаров и услуг с помощью цифровых технологий. Особое внимание уделяется применению таких технологий, как электронная коммерция, искусственный интеллект, big data и блокчейн, для повышения экономической эффективности. Результаты исследования предоставляют практические рекомендации для формирования политики цифрового экономического развития и инновационных экономических стратегий.*

Ключевые слова: *цифровизация, инновационная трансформация, экономическое развитие, цифровые технологии, эффективность инвестиций, электронная экономика, big data, искусственный интеллект, блокчейн*

KIRISH

Raqamlashtirish bugungi kunda O'zbekiston iqtisodiyoti rivojining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Global iqtisodiy raqobat sharoitida milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishi va innovatsion rivojlanishi raqamli texnologiyalarni joriy etish bilan bevosita bog'liq. Elektron iqtisodiyot, sun'iy intellekt, big data, blockchain va boshqa raqamli yechimlar ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, investitsiya va moliyaviy jarayonlarning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamlashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirish, resurslarni optimal taqsimlash va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni kuchaytirish imkoniyatini beradi.

Bugungi kunda O'zbekiston iqtisodiyoti global integratsiya jarayonlarida murakkab sharoitda rivojlanmoqda. Milliy iqtisodiyot barqaror o'sishi va innovatsion rivojlanishi raqamli texnologiyalar, investitsiyalar va innovatsiyalarni samarali qo'llash bilan bevosita bog'liq. Davlat tomonidan olib borilayotgan ilmiy-texnik siyosat va strategiyalar ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni hal qilish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish hamda milliy mahsulotlarning raqobatbardoshligini kuchaytirishga qaratilgan. Shu bilan birga, iqtisodiy samaradorlik va rivojlanishning uzluksizligi uchun asosiy vosita sifatida innovatsiyalar va raqamli transformatsiya xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar - elektron tijorat, sun'iy intellekt, big data, blockchain va IoT - iqtisodiy jarayonlarni optimallashtirish, investitsiyalarni samarali boshqarish, mahsulot va xizmatlar sifatini oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamlashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirish, resurslarni optimal taqsimlash va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni kuchaytirish imkoniyatini yaratadi.

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi global iqtisodiy o'zgarishlarning asosiy harakatlantiruvchi kuchiga aylanib, mamlakatlarning raqobatbardoshligini belgilovchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. O'zbekiston ham mazkur jarayonda faol ishtirok etib, raqamli iqtisodiyotga o'tishni milliy taraqqiyotning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgiladi. Raqamli transformatsiya jarayonlari ishlab chiqarishning samaradorligini oshirish, davlat xizmatlarini takomillashtirish, tadbirkorlikni rivojlantirish hamda inson kapitalidan samarali foydalanish imkonini yaratib, iqtisodiy o'sishning yangi modelini shakllantirmoqda. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish nafaqat innovatsion rivojlanishni jadallashtiradi, balki barqaror iqtisodiy o'sish hamda xalq farovonligini oshirish uchun mustahkam zamin yaratadi.

Metodlar va metodologiya. Ushbu tadqiqot O'zbekiston iqtisodiyotida raqamlashtirish va innovatsion transformatsiyani ilmiy asosda o'rganish maqsadida ishlab chiqilgan metodologik yondashuvga tayangan. Tadqiqotning asosiy metodologik tamoyillari quyidagilarni o'z ichiga oladi: tizimli yondashuv, iqtisodiy jarayonlarni integratsiyalashgan tahlil qilish, hamda empirik va nazariy bilimlarni birlashtirish. Tizimli yondashuv yordamida raqamli texnologiyalar va innovatsion strategiyalarni

milliy iqtisodiyotning turli sektorlari bilan uzviy bog'liq holda tahlil qilish mumkin bo'ladi.

Tadqiqot jarayonida iqtisodiy jarayonlar va innovatsion transformatsiyani o'rganishda bir nechta ilmiy-metodologik yondashuvlar qo'llanildi. Tahliliy metod orqali milliy iqtisodiyotning turli sektorlari, raqamli texnologiyalar va investitsion faoliyatning samaradorligi sistematik tarzda baholandi, makro va mikroiqtisodiy ko'rsatkichlar tahlil qilinib, ularning o'zaro bog'liqligi va transformatsiya jarayonidagi o'rni aniqlashga imkon yaratildi. Shu bilan birga, komparativ metod milliy tajribani rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar tajribasi bilan solishtirish imkonini berdi; bu yondashuv raqamli transformatsiya, innovatsion investitsiyalar va texnologik modernizatsiya sohalarida samarali strategiyalarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega bo'ldi. Tadqiqotda shuningdek, statistik va ekonometrik metodlar qo'llanilib, investitsiya hajmlari, raqamlashtirish darajasi, mahsulot sifati va iqtisodiy samaradorlikni o'lchash, modellashtirish va prognozlash imkoniyati yaratildi. Bu metodlar milliy iqtisodiyotning turli tarmoqlarida raqamli yechimlar joriy etilishining natijaviyligini ilmiy asosda tahlil qilishga xizmat qiladi. Nihoyat, ekspert bahosi yordamida raqamli strategiyalar va innovatsion siyosatni shakllantirish bo'yicha mutaxassislar fikri o'rganilib, amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Ushbu metodlar kombinatsiyasi tadqiqotga tizimli, ilmiy va amaliy asos yaratib, milliy iqtisodiyotda raqamli va innovatsion transformatsiyani samarali boshqarish uchun ilmiy poydevor hisoblanadi.

Adabiyotlar sharhi. So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar milliy va global iqtisodiyotni rivojlantirishda markaziy rol o'ynamoqda. Brynjolfsson va McAfee (2014) "The Second Machine Age" asarida raqamli texnologiyalar iqtisodiy samaradorlikni oshirish va yangi ish o'rinlarini yaratishda ahamiyati yoritilgan bo'lsa, Schwab (2016) "The Fourth Industrial Revolution" asarida sanoat 4.0 va raqamlashtirish jarayonlarining milliy va global iqtisodiyotga ta'siri ilmiy asosda tahlil qilingan. OECD Digital Economy Reports (2020) raqamli iqtisodiyot va investitsiya samaradorligini oshirish, innovatsion rivojlanish mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi. UNCTAD World Investment Report (2021) esa raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy o'sish va innovatsion strategiyalarni rivojlantirish bo'yicha xalqaro tajribani ko'rsatadi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-60 sonli Farmoni (2022) "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi 2022-2026" milliy raqamli transformatsiya va innovatsion rivojlanish konsepsiyasini belgilaydi, Davlat statistika qo'mitasi hisobotlari (2020-2025) esa raqamli yechimlar va iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlarini tahlil qilish uchun milliy ma'lumotlarni taqdim etadi.

Investitsiyalar va innovatsiyalar o'zaro uzviy bog'liq bo'lib, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston sharoitida ular raqamli transformatsiya jarayonini rag'batlantirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, mahsulot sifati va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat

qiladi. Korxonalarda ijtimoiy va ekologik omillarni hisobga oluvchi ESG kriteriyalari investorlar ishonchini oshiradi va barqaror rivojlanish imkoniyatlarini yaratadi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt, blockchain, big data va IoT kabi raqamli texnologiyalar risklarni prognozlash, kapitalni boshqarish va investitsiya jarayonlarini optimallashtirishda samarali vosita sifatida qo'llaniladi. Xorijiy investitsiyalar esa qo'shimcha kapital jalb qilish, ilg'or texnika va boshqaruv tajribasini olish hamda milliy korxonalarining xalqaro bozorlar bilan integratsiyasini ta'minlash imkonini beradi. Ushbu yondashuvlar kombinatsiyasi raqamli va innovatsion investitsion siyosatni shakllantirishda, milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va barqaror rivojlantirishda muhim ilmiy asos yaratadi.

Natijalar va muhokama. Sanoat milliy iqtisodiyotning strategik tayanchi bo'lib, uning samarali rivojlanishi va raqamlashtirilishi mamlakatning umumiy raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshirishda markaziy ahamiyatga ega. Raqamli transformatsiya nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va optimallashtirish imkonini beradi, balki sanoatning global bozor talablariga moslashuvchanligini ta'minlaydi, eksport salohiyatini kuchaytiradi va milliy mehnat bozorida ish o'rinlarini kengaytiradi. O'zbekiston Respublikasi hukumati tomonidan ilgari surilayotgan "O'zbekiston-2030" strategiyasi va sanoatni modernizatsiya qilish tashabbuslari doirasida sanoat korxonalarini qayta jihozlash, ilg'or texnologiyalarni joriy etish va ishlab chiqarishning raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlarini yaratish bo'yicha chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu jarayonlar sanoatning ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, texnologik yangilanishni rag'batlantirish va milliy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishiga xizmat qiladigan barqaror infratuzilmani shakllantirishga yo'naltirilgan. Shu bilan birga, raqamli va innovatsion yechimlarni qo'llash orqali korxonalar kapital samaradorligini oshirib, mahsulot sifatini yaxshilash, ishlab chiqarish jarayonlarining shaffofligini ta'minlash va uzoq muddatli barqaror o'sish strategiyasini amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi. [1] Hozirda mamlakatimiz sanoat tarmog'ida keng qo'llanilayotgan raqamli yechimlar va texnologiyalar quyidagilardan iborat [3;4]:

- IIoT (Industrial Internet of Things) - mashina va uskunalarning sensorlari orqali real vaqt ma'lumotlarni yig'ish; bu ma'lumotlar ishlab chiqarish oqimini optimallashtirishga xizmat qiladi.

- SCADA va MES tizimlari - protsesslarni markazlashgan nazorat qilish va ishlab chiqarish boshqaruvi.

- Predictive maintenance (bashoratli texnik xizmat) - sun'iy intellekt yordamida uskuna nosozliklarini oldindan aniqlash va xizmat ko'rsatish xarajatlarini kamaytirish.

- Raqamli egizaklar (digital twins) - haqiqiy liniyaning virtual nusxasi orqali sinovlar o'tkazish va jarayonlarni simulyatsiya qilish.

- Big Data va ma'lumotlarni tahlil qilish - xomashyo sarfi, energiya va ishlab chiqarish parametrlarini analiz qilib, qarorlar qabul qilishni avtomatlashtirish.

- Avtomatlashtirish va robototexnika - takrorlanuvchi va xavfli ishlarni robotlar orqali bajarish.

Fikrimizcha, ushbu texnologiyalar birgalikda foydalanilganda “aqli ishlab chiqarish” (smart manufacturing)ni tashkil etadi va sanoatni yuqori darajadagi samaradorlik va moslashuvchanlikka olib chiqadi.

Sanoat korxonalarida raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish bosqichma-bosqich rejalashtirilgan tizimli yondashuvni talab etadi. Avvalo mavjud ishlab chiqarish infratuzilmasi, uskunalar va boshqaruv tizimlarining holati chuqur diagnostika qilinib, modernizatsiya yo‘nalishlari aniqlanadi. Keyingi bosqichlarda esa ilg‘or axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, SCADA, MES va ERP kabi boshqaruv tizimlarining integratsiyasi orqali jarayonlar avtomatlashtiriladi va ma’lumotlarga asoslangan boshqaruvga o‘tiladi. Shu bilan birga, kadrlar tayyorlash va tajribalarni bosqichma-bosqich tatbiq etish orqali raqamli tizimlarning barqaror ishlashi ta’minlanadi. Natijada ishlab chiqarish samaradorligi oshadi, xarajatlar optimallashtiriladi va raqobatbardoshlik kuchayadi. Raqamli ishlab chiqarish jarayoni korxonalarga bir nechta o‘lchovli va masshtabli foyda keltiradi. Ular va avtomatlashtirilgan tizimlarni joriy etish ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning bir qator asosiy yo‘nalishlarini ta’minlaydi jumladan:

Xomashyo va materiallar sarfini kamaytirish orqali chiqindilar va ortiqcha iste’mol sezilarli darajada pasayadi; turli mamlakat va sanoat tadqiqotlari raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlari xomashyo sarfini bir necha foizdan o‘nlab foizlargacha qisqartirish imkonini berishini ko‘rsatadi.

Energiya samaradorligi avtomatlashtirilgan monitoring va energiya boshqaruvi tizimlari yordamida oshadi, ba’zi hollarda energiya tejash 5–20%gacha yetadi.

Ishlab chiqarish tannarxini pasaytirish noto‘g‘ri operatsiyalar, kam samarali texnologiyalar va ortiqcha inventarizatsiya tufayli yuzaga keladigan xarajatlarni kamaytiradi.

Sifat nazorati va qayta ishlashning kamayishi real vaqt monitoring va sun‘iy intellekt yordamida sifatsiz mahsulotlar sonini qisqartirib, qayta ishlash va chiqindilarni minimal darajaga tushiradi.

Shu bilan birga, uskuna ishlash muddatini uzaytirish va downtime kamayishi bashoratli texnik xizmat ko‘rsatish orqali kutilmagan to‘xtashlar sonini kamaytiradi, ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligini va samaradorligini oshiradi. Bu yondashuvlar sanoat korxonalarida resurslardan oqilona foydalanish, ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi [2].

Sanoatni raqamlashtirish jarayoni yuqori iqtisodiy samaradorlikni oshirish va yangi qiymat zanjirlarini yaratish imkonini bersa-da, uning amalga oshirilishi bir qator tizimli muammolar bilan bog‘liq. Avvalo, sensorlar, tarmoqlar va server infratuzilmasini yaratish katta miqdorda investitsiyalarni talab qiladi, bu esa korxonalar uchun moliyaviy yukni sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, IIoT

(Industrial Internet of Things), sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (Big Data) texnologiyalari sohasida malakali kadrlarning yetishmasligi, raqamli yechimlardan to'liq foydalanishni cheklab, raqamli transformatsiya jarayonini sekinlashtirmoqda. Kiberxavfsizlik xatarlarining ortishi esa ishlab chiqarish tizimlarini strategik jihatdan himoya qilishni zaruriyatga aylantiradi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun zarur bo'lgan huquqiy me'yorlar, milliy va xalqaro standartlar hamda sertifikatlash tizimlarining yetarlicha rivojlanmaganligi sanoat transformatsiyasini sekinlashtiruvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu muammolarni bartaraf etish raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish va milliy sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish uchun muhim shart hisoblanadi. Raqamlashtirish jarayoni iqtisodiyot uchun imkoniyatlar bilan birga muammolarni ham keltirib chiqaradi:

- infratuzilma va investitsiyalar - ba'zida tarmoq, sensor va server infratuzilmasiga katta dastlabki sarmoya talab etiladi.

- kadrlar yetishmasligi - IIoT, ma'lumotlar tahlili va AI bo'yicha malakali mutaxassislar kamligi juda muhim to'siq. Shu sababli kadrlarni qayta tayyorlash va ta'lim dasturlarini kengaytirish zarur.

- kiberxavfsizlik - tarmoqqa ulangan uskunalar hujumlarga moyil bo'lishi mumkin; korxonalar uchun xavfsizlik protokollari va siyosatlari majburiy.

- huquqiy va normativ muhit - ma'lumotlarni himoya qilish, raqamli platformalar uchun standartlar va sertifikatlash tizimlarini yaratish dolzarb.

Sanoatning raqamlashtirilishi O'zbekistonda resurslardan oqilona foydalanish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va mahsulot sifatini yaxshilash orqali iqtisodiy o'sishga sezilarli hissa qo'shadi. Biroq muvaffaqiyatli o'tish uchun infratuzilma, malakali kadrlar, investitsiyalar va kuchli regulyatorlik siyosati kerak. Davlatning strategik tashabbuslari va xalqaro hamkorlik bu yo'lda hal qiluvchi omil bo'lib qoladi. Raqamli to'lovlar va fintech yechimlarining holati, bir qarashda, O'zbekistonda raqamli to'lov bozorining hajmi tez sur'atda oshmoqda: 2025-yilda raqamli to'lovlar bo'yicha jami operatsiyalar qiymati taxminan 9,38 mlrd. \$ bo'lishi kutilmoqda. Shu bo'yicha 2030-yilgacha yillik o'sish darajasi taxminan 25,79 % ni tashkil etishi bashorat qilinmoqda [4].

Raqamli bank xizmatlari ham rivojlanmoqda. Masalan, Z.Ziyadullayevning "Prospects of Digital Bank Development in Uzbekistan" nomli ilmiy maqolasida qayd etilganidek [2], O'zbekistonda so'nggi yillarda raqamli bank xizmatlari bozori keskin kengaymoqda. Ayniqsa, 2020-2024-yillar davomida onlayn-bank xizmatlaridan foydalanuvchilar soni 2 baravardan ko'proqqa oshib, 14 million nafardan 30 million nafarga yetdi. Mobil bank ilovasi orqali to'lovlar ulushi umumiy to'lovlar hajmining 65 foizini tashkil etmoqda, POS-terminallar esa 1,1 million donadan oshgan. Bundan tashqari, respublikada 2023-yilda birinchi to'liq raqamli bank - "TBC Bank Uzbekistan" o'z faoliyatini boshladi va 2024-yil yakunida uning mijozlari soni 2,5 million nafardan oshdi. Ushbu ko'rsatkichlar mamlakat moliya tizimida fintex va raqamli

transformatsiya jarayonlari izchil kechayotganini, shuningdek, aholining raqamli moliyaviy xizmatlarga bo'lgan talabining ortib borayotganini ko'rsatadi. Shular qatorida mamlakatimizda Fintech kompaniyalari soni ham oshmoqda, masalan, 2018-yilda O'zbekistonda o'rtacha 24 ta fintech kompaniya faoliyat ko'rsatgan bo'lsa, 2025-yilda ularning soni 103 taga yetgan [3].

Xulosalar. O'zbekistonda raqamli moliya ekotizimi jadal rivojlanayotgan bo'lsa-da, ushbu jarayon bir qator muhim cheklovlar va to'siqlar bilan yuzlashmoqda. Avvalo, qishloq va chekka hududlarda internet qamrovi va to'lov infratuzilmasining yetarlicha rivojlanmaganligi, aholining raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini sezilarli darajada cheklab qo'ymoqda. Shu bilan birga, aholining raqamli savodxonlik darajasi nisbatan pastligi moliyaviy inkluziya va raqamli moliyaviy xizmatlarning to'liq joriy etilishini murakkablashtirmoqda. Raqamli bank xizmatlarining kengayishi bilan birga kiberxavfsizlik tahdidlari - ma'lumotlarning buzilishi, firibgarlik va texnik xavflar - ortib bormoqda, bu esa foydalanuvchilarning ishonch darajasiga va moliyaviy barqarorlikka ta'sir ko'rsatadi. Bundan tashqari, amaldagi qonunchilik va regulativ mexanizmlarning fintech innovatsiyalari sur'atlari bilan har doim ham uyg'unlashmasligi bozorni samarali tartibga solish imkoniyatlarini cheklashi mumkin. Shu sababli, raqamli bank sektori barqaror rivojlanishi uchun infratuzilma, malaka va bilim darajasi, kiberxavfsizlik hamda normativ-huquqiy bazani takomillashtirish strategik ahamiyat kasb etadi, bu esa milliy moliya ekotizimining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

O'zbekiston moliya tizimida raqamli transformatsiyaning asosiy yo'nalishlari sifatida mobil to'lovlar va elektron hamyonlar orqali xizmatlar doirasini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xususan, e-savdo, kommunal to'lovlar va P2P (peer-to-peer) o'tkazmalarining raqamli kanallar orqali amalga oshirilishi aholining to'lov tizimlariga kirish imkoniyatini sezilarli darajada yaxshilamoqda.

Shuningdek, blokcheyn texnologiyalarini kredit portfellarini boshqarish, risk-monitoringni kuchaytirish, shuningdek, xalqaro pul o'tkazmalari va tashqi savdo operatsiyalarida tatbiq etish istiqbollari mavjudligi moliyaviy sektorning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Fintech startaplarini qo'llab-quvvatlash ham alohida ahamiyatga ega bo'lib, mamlakatda innovatsion moliya kompaniyalariga jalb qilinayotgan investitsiyalar hajmi sezilarli darajada oshib bormoqda. Kelgusida to'liq raqamli banklar faoliyatini yo'lga qo'yish, shuningdek "open banking" tizimini bosqichma-bosqich joriy etish orqali moliyaviy sektorning raqamli modernizatsiyasi va innovatsion rivojlanishi yangi bosqichga ko'tarilishi kutilmoqda.

Bu esa raqamli moliya ekotizimining barqarorligi, raqobatbardoshligi va aholining moliyaviy inkluziyasini yanada oshirishga xizmat qiladi.

O'zbekistonda raqamli texnologiyalar milliy iqtisodiyotning barcha tarmoqlarini yangi bosqichga olib chiqayotgan eng muhim rivojlanish omillaridan biri hisoblanadi.

“Raqamli O‘zbekiston - 2030” strategiyasi doirasida amalga oshirilayotgan kompleks islohotlar sanoat, moliya, ta’lim va xizmat ko‘rsatish sohalarida samaradorlik, shaffoflik va raqobatbardoshlikni sezilarli darajada oshirishga xizmat qilmoqda.

Sanoat sohasida aqlli ishlab chiqarish tizimlari, raqamli egizaklar (digital twins) va sun’iy intellekt asosidagi jarayonlar resurslardan oqilona foydalanish, ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish, mahsulot sifatini yaxshilash va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish imkonini beradi.

Moliyaviy sektorda esa fintech startaplar, onlayn to‘lovlar va raqamli bank xizmatlari naqd pulsiz iqtisodiy muhitni rivojlantirib, aholining moliyaviy inklyuziyasini kengaytirish bilan birga investitsion faoliyatni ham rag‘batlantirmoqda.

Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayoni infratuzilma rivoji, kadrlar tayyorlash, kiberxavfsizlik va normativ-huquqiy me’yorlarni takomillashtirishni talab qilmoqda. Biroq davlat siyosati, xalqaro hamkorlik va ilg‘or texnologiyalarni joriy etishning izchil davom etishi natijasida O‘zbekiston yaqin yillarda Markaziy Osiyoda raqamli iqtisodiyotning yetakchi markazlaridan biriga aylanishi mumkin.

Bu esa iqtisodiy o‘sish, innovatsion rivojlanish va raqobatbardoshlikni kuchaytirish uchun strategik ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. “Raqamli O‘zbekiston-2030” strategiyasini tasdiqlash va uning samarali amalga oshirilishi bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida, 2020-yil 5-oktabr, PF-6079-son, <https://lex.uz/uz/docs/5031048>

2. Ziyadullayev Z. (2024). Prospects of digital bank development in Uzbekistan. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, 2(11).

3. Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish hisobotlari. O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi. - Toshkent, 2024. - 45 b.

4. Sanoat raqamlashtirish dasturlari. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi. - Toshkent, 2024. - 38 b.